

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Рахункової палати

від 12.11.2019 № 32-3

ЗВІТ

про результати аудиту ефективності управління майном Державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод”, що має фінансові наслідки для державного бюджету

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	4
1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА “ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЮВЕЛІРНИЙ ЗАВОД”	5
2. ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ І РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА “ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЮВЕЛІРНИЙ ЗАВОД”. ФІНАНСОВІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	7
2.1. Загальна оцінка стану використання майна підприємства	7
2.2. Основні недоліки та порушення, виявлені при використанні та розпорядженні державним майном та веденні бухгалтерського обліку	10
3. СТАН ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ФІНАНСОВІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	15
4. ОЦІНКА ВИКОНАННЯ МІНІСТЕРСТВОМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ ФУНКЦІЙ УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ПІДПРИЄМСТВА	21
5. АНАЛІЗ СТАНУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ (АУДИТУ)	27
ВИСНОВКИ	28
ПРОПОЗИЦІЇ	32
Додатки	35

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: План роботи Рахункової палати на 2019 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ щодо ефективності управління Міністерством економічного розвитку і торгівлі України майном Державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод”, а також законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень про управління майном цього підприємства; встановлення фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання Державним підприємством “Львівський державний ювелірний завод” матеріальних та інших активів, розпорядження ними; аналіз фінансово-господарської діяльності цього підприємства, досягнення визначених цілей та завдань; аналіз стану внутрішнього контролю.

Предмет аудиту: нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи з питань управління майном Державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод”; статистична та фінансова звітність, що відображає діяльність Державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод”; управлінські рішення щодо управління майном цього підприємства; матеріали внутрішнього контролю; майно Державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод” та проведені операції щодо його надходження та використання.

Масштаб аудиту: встановлення фактичного стану справ щодо ефективності управління Міністерством економічного розвитку і торгівлі України майном Державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод” у 2017 році – 75190,0 тис. грн, у 2018 році – 74938,0 тис. грн, у I півріччі 2019 року – 75098,0 тис. гривень.

Об’єкти аудиту: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі – Мінекономрозвитку); Державне підприємство “Львівський державний ювелірний завод”(далі – ДП “ЛДЮЗ”, Підприємство).

Запити надіслано до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України).

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року;

географічні – м. Київ, Львів.

Критерії аудиту, які використовувалися під час аудиту:

- щодо результативності: ступінь досягнення Підприємством визначених статутом цілей, їх повнота та відповідність законодавству; рівень збереження активів;

- щодо економності (раціональності): досягнення Підприємством запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу коштів або досягнення максимального результату при їх ефективному використанні;

- щодо законності: відповідність розпорядчих актів і управлінських рішень об’єктів аудиту положенням нормативно-правових актів;

- щодо продуктивності: співвідношення між досягнутим Підприємством результатом і використаними фінансовими та матеріальними ресурсами.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів і управлінських рішень, що стосуються управління майном Підприємства; перевірка та аналіз фінансових планів, статистичної, фінансової та іншої звітності, бухгалтерських (первинних і зведених) документів; перевірка фактичної наявності та стану активів, огляд таких об'єктів; аналіз інформації, отриманої на запити; матеріали перевірок, проведених контролюючими органами, дані внутрішнього аудиту та незалежних аудиторських перевірок; аналіз матеріалів засобів масової інформації та спеціальних видань; опитування та обговорення проблемних питань; отримання пояснень посадових осіб об'єктів аудиту.

За результатами аудиту складено один акт.

ВСТУП

Ювелірна промисловість України – це сфера діяльності легкої промисловості, що виробляє ювелірні вироби з дорогоцінних та недорогоцінних металів, в тому числі зі вставками з коштовного і напівкоштовного каміння.

На сьогодні понад 99 відс.¹ суб'єктів, які провадять діяльність в ювелірній сфері, – це суб'єкти господарювання недержавної форми власності.

Єдиним ювелірним підприємством в Україні, яке залишилось у власності держави, є Державне підприємство “Львівський державний ювелірний завод” (засноване у 1944 році).

ДП “ЛДЮЗ” відповідно до Статуту² (далі – Статут № 1036, Статут № 1059) належить до сфери управління Мінекономрозвитку.

Предметом діяльності Підприємства є 80 видів діяльності, основні з яких: виробництво ювелірних виробів, дорогоцінних металів, біжутерії та подібних виробів, оптова і роздрібна торгівля годинниками та ювелірними виробами; карбування монет, ремонт годинників і ювелірних виробів.

Також відповідно до Статуту № 1059 Підприємство може здійснювати будь-які інші види діяльності, що не суперечать законодавству (пункт 3.2).

Питома вага виробництва та реалізації продукції Львівського ювелірного заводу на ринку України є незначною. Так, частка Підприємства у загальному обсязі продажу ювелірних виробів в Україні у 2017 році становила 11,2 відс., а у 2018 році³ – 3,7 відсотка. Водночас Підприємство виробляє лише близько 1 відс. ювелірної продукції⁴ в Україні.

¹ https://uk.wikipedia.org/wiki/Ювелірна_промисловість_України.

² Затверджений наказом Мінекономрозвитку від 19.06.2019 № 1036, попередній Статут затверджено наказом Мінекономрозвитку від 31.08.2015 № 1059.

³ <https://investory.news/doroge-zadovolennya-v-ukraini-podorozhchayut-yuvelirni-prikрасi/>.

⁴ Враховуючи дані про сплату збору (10 відс.) на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій (при поданні ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів на клеймування державним пробірним клеймом до казенних підприємств пробірного контролю).

У зв'язку із збільшенням майже утричі у 2018 році обсягу роздрібних продажів ювелірних виробів в Україні, частка продажу ювелірних виробів Підприємства зменшилась на 7,5 відсотка.

Необхідність здійснення оцінки ефективності управління майном державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод” та фінансових наслідків для державного бюджету обумовила актуальність обраної теми аудиту, який Рахунковою палатою проведено вперше.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА “ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЮВЕЛІРНИЙ ЗАВОД”

Законодавчі підстави управління об'єктами державної власності встановлено Господарським кодексом України від 16.01.2003 № 436 (далі – Господарський кодекс).

Так, стаття 22 Господарського кодексу визначає особливості управління господарською діяльністю у державному секторі економіки. Згідно із частиною першою цієї статті держава здійснює управління державним сектором економіки відповідно до засад внутрішньої і зовнішньої політики.

Правові основи управління об'єктами державної власності встановлено Законом України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об'єктами державної власності” (далі – Закон № 185).

Об'єктами управління державної власності є, зокрема, майно, передане державним комерційним підприємствам, установам та організаціям (далі – державні підприємства), установам та організаціям (стаття 3 Закону № 185).

Суб'єктами управління об'єктами державної власності статтею 4 Закону № 185 визначено, серед інших, міністерства, інші органи виконавчої влади та державні колегіальні органи (далі – уповноважені органи управління).

Згідно з Положенням про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459 (далі – Положення № 459)⁵, Мінекономрозвитку є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що, зокрема, забезпечує формування та реалізує державну політику управління об'єктами державної власності (абзац третій пункту 1).

До повноважень Мінекономрозвитку належить, зокрема:

- утворення, ліквідація, реорганізація підприємств, установ та організацій, заснованих на державній власності, уповноваженим органом управління яких є Мінекономрозвитку, затвердження їх статутів (положень), здійснення контролю за їх дотриманням, в установленому порядку призначення на посаду та звільнення з посади їх керівників (підпункт 213 пункту 4 Положення № 459);

- прийняття у випадках, передбачених законодавством, рішень про передачу об'єктів державної власності, що перебувають у сфері його управління, в комунальну власність, до сфери управління інших органів, уповноважених

⁵ Положення у редакції, чинній до завершення контрольного заходу.

управляти об'єктами державної власності, передачу об'єктів державної власності від одного підприємства іншому (підпункт 219 пункту 4 Положення № 459);

- прийняття в установленому порядку рішень про списання та відчуження об'єктів державної власності, що перебувають у сфері його управління (підпункт 220 пункту 4 Положення № 459);

- здійснення в межах повноважень, передбачених законом, інших передбачених законом функцій з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління (підпункт 221 пункту 4 Положення № 459).

Відповідно до частини першої статті 74 Господарського кодексу державне комерційне підприємство є суб'єктом підприємницької діяльності, діє на основі статуту або модельного статуту і несе відповідальність за наслідки своєї діяльності усім належним йому на праві господарського відання майном згідно з цим Кодексом та іншими законами, прийнятими відповідно до цього Кодексу.

Згідно зі Статутом № 1059, чинним у періоді, який підлягав аудиту, ДП “ЛДЮЗ” засноване на державній власності, належить до сфери управління Мінекономрозвитку та є державним комерційним підприємством.

Підприємство утворено з метою виробництва ювелірних і подібних виробів та отримання прибутку за рахунок виробничої та підприємницької діяльності (пункт 3.1 Статуту № 1059).

Основна діяльність Підприємства полягає у виготовленні ювелірних виробів з дорогоцінних металів (золота, срібла) і дорогоцінних металів зі вставками з дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння, виробів з недорогоцінних металів та їх реалізації.

Відповідно до пункту 6.7 Статуту № 1059 джерелами формування майна Підприємства є: майно, у тому числі кошти, передані уповноваженим органом управління; продукція, вироблена Підприємством у результаті господарської діяльності; доходи від власної господарської діяльності; кредити банків та інших кредиторів; доходи від цінних паперів; капітальні вкладення та дотації з бюджетів; безоплатні або благодійні внески, пожертвування підприємств, організацій та громадян; інші джерела, не заборонені законодавством.

Правові основи і принципи державного регулювання видобутку, виробництва, використання, зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контролю за операціями з ними визначено Законом України від 18.11.1997 № 637 “Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними”.

Згідно з додатком 2 до Закону України від 07.07.1999 № 847 “Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації” (далі – Закон № 847) ДП “ЛДЮЗ” включено до Переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, але можуть бути корпоративізовані. Разом з тим Підприємство включено до Переліку об'єктів державної власності, що підлягають приватизації у 2015–2017 роках після їх виключення із Закону № 847⁶,

⁶ Додаток 2 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.2016 № 588.

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2015 № 271 “Про проведення прозорості та конкурентної приватизації у 2015–2017 роках”.

Отже, для ефективної роботи ДП “ЛДЮЗ” та виконання Мінекономрозвитку повноважень уповноваженого органу управління майном Підприємства нормативно-правова база є достатньо сформованою.

2. ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТА РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА “ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЮВЕЛІРНИЙ ЗАВОД”. ФІНАНСОВІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

2.1. Загальна оцінка стану використання майна підприємства

На балансі ДП “ЛДЮЗ” обліковується право постійного користування 2-ма земельними ділянками загальною площею 9,733 га⁷.

Так, ДП “ЛДЮЗ” розташовано на земельній ділянці загальною площею 2,1017 га за адресою: м. Львів, вул. Академіка Підстригача, 2. У межах цієї ділянки на балансі ДП “ЛДЮЗ” обліковуються 11 будівель загальною площею приміщень 12880,8 м², з яких у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року у 5 будівлях приміщення площею 2780,8 м² не використовувались. Зокрема, не використовувалося приміщення площею 887,3 м² в будівлі Б-1 адміністративно-виробничого корпусу (будівля виробничого корпусу під літерою Б-3), що належить до цеху ювелірних виробів, який є режимною зоною, та в оренду не здавалось. Відповідно до наданої контрольній групі Інструкції по організації перепускного та внутрішньооб’єктового режимів на Державному підприємстві “Львівський державний ювелірний завод”⁸ передача в оренду таких приміщень забороняється. Інших документів з цього питання під час аудиту не надано.

Невикористання приміщень обумовлено здійсненням Підприємством заходів щодо оптимізації приміщень з метою раціонального використання виробничих площ і ведення режиму жорсткої економії використання енергоресурсів (електроенергія, природний газ, вода) на підставі наказів ДП “ЛДЮЗ”.⁹

⁷ Державний акт на право постійного користування земельною ділянкою серії ЯЯ № 179260 від 03.04.2006 та серії ЯЯ № 176840 від 16.10.2007.

⁸ Затверджена наказом ДП “ЛДЮЗ” від 27.12.2018 № 413.

⁹ Накази ДП “ЛДЮЗ” від 26.06.2013 № 236 “Про проведення реконструкції приміщень Будівля Б-1 виробнича частина для розміщення інструментальної дільниці та дільниці знаків цеху ЮВ підприємства”, від 22.07.2014 № 249 “Про проведення реконструкції приміщень Будівля Б-1 виробнича частина і будівлі Б-2 (I-а та II-а черги) частина для розміщення дільниці №01 (інструментальна дільниця) та дільниці №03 (знаків) цеху ЮВ підприємства”, від 02.04.2018 № 123 “Про раціональне використання приміщень в будівлях підприємства”, від 30.10.2018 № 354 “Про перенесення дільниць монтування, пайки, шліфовки та мийки цеху ЮВ”, від 29.11.2018 № 376 “Про перенесення дільниці закріпки цеху ЮВ”.

Крім того, не використовуються 3 приміщення загальною площею 49,9 м² (вестибюль прохідної будівлі (Б-1) адміністративно-виробничого корпусу), які з 2018 року в оренду не передаються та про які, як потенційні об'єкти оренди, Підприємство не повідомляло Мінекономрозвитку.

Загалом протягом періоду, що підлягав аудиту, як потенційні об'єкти оренди ДП “ЛДЮЗ” пропонувалися приміщення¹⁰ загальною площею 1093,3 м², при цьому Мінекономрозвитку як уповноважений орган управління майном не вносило пропозицій щодо їх подальшого використання.

Також у господарській діяльності ДП “ЛДЮЗ” не використовується рухоме майно (автомобілі)¹¹ первісною вартістю 605,0 тис. гривень.

Крім того, на балансі ДП “ЛДЮЗ” станом на 30.06.2019 обліковуються 39 од. непридатних до використання основних засобів, які через фізичну зношеність та моральну застарілість втратили ознаки активів та підлягають списанню (первісна вартість – 2382,4 тис. грн, залишкова – 39,5 тис. грн). Так, звернення ДП “ЛДЮЗ”¹² щодо надання дозволу на списання державного майна (обладнання та механізмів) у кількості 39 од. залишено Мінекономрозвитку без розгляду, що є недотриманням вимог пункту 7 Порядку списання об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 № 1314. Зазначене свідчить про неефективність управлінських рішень.

У квітні 2019 року Підприємство звернулося¹³ (лист за підписом в. о. директора Гаврилишина І. В.) до Мінекономрозвитку з пропозиціями щодо реорганізації та реконструкції ДП “ЛДЮЗ”, зокрема, щодо зменшення площі земельної ділянки, переданої Підприємству у постійне користування, та площ виробничих приміщень; надання інвестиції у розмірі 40 млн грн для проведення реконструкції будівель “А” та “В”; після проведення реконструкції – перенесення основного виробництва з будівлі Б-1 літ. “Б-3” (виробничий корпус) у Будівлю “В” (на сьогодні будівля Б-4 під літерами “Г-2, Г'-2, Г''-2, Г-3, Г-4” (виробничо-побудовий корпус № 4)) та перенесення торгового центру, котельні, трансформаторної підстанції та адміністрації у будівлю “А” (на сьогодні будівля Б-5 літ. “Д-1” (складо-допоміжний корпус № 5)).

Цими пропозиціями передбачено зменшення площ виробничих і адміністративних приміщень, за розрахунками, на 4396,84 м² та земельної ділянки на 1,7517 га. Мінекономрозвитку управлінських рішень щодо реорганізації та реконструкції ДП “ЛДЮЗ” не приймало.

На іншій земельній ділянці, яка знаходиться у постійному користуванні ДП “ЛДЮЗ”, загальною площею 7,6313 га за адресою: с. Соколя, вул. Східна, 120, розташована база відпочинку “Соколя”. Доходи від користування цією базою

¹⁰ Побутово-виробничий корпус Б-4: (будівля літ. Г-2) (будівля літ. Г'-2) (будівля літ. Г''-2) (будівля літ. Г-3) (будівля літ. Г-4).

¹¹ Автомобіль бортовий КАМАЗ 5320 р/н 6012 ОНА (облік за рах. 286), легковий автомобіль Шкода Супер-Б р/н ВС 8611 АЕ (інв. № 9999), електронавантажувач ЕП-К 103 (інв. № 10813).

¹² Лист від 29.10.2018 № 459/40.

¹³ Лист ДП “ЛДЮЗ” від 22.04.2019 № 190/40.

у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року в бухгалтерському обліку Підприємства не відображалися, однак ДП “ЛДЮЗ” за вказаний період понесено витрат на утримання цього об’єкта на загальну суму 337,7 тис. грн (за 2017 рік – 156,4 тис. грн, за 2018 рік – 127,8 тис. грн та за I півріччя 2019 року – 53,5 тис. грн), з них витрати на оплату праці охоронців – 230,8 тис. грн, плата за землю – 25,9 тис. грн, електроенергію – 64 тис. грн, паливо – 4,7 тис. грн, амортизація – 1,9 тис. грн та інше – 10,4 тис. гривень.

За інформацією голови профспілкового комітету Підприємства¹⁴, на базі відпочинку оздоровлювалися працівники ДП “ЛДЮЗ” та члени їх сімей. Водночас аудитом встановлено, що на вебсайті інтернет-магазину Підприємства у розділі “товари та послуги” пропонується послуга “База відпочинку “Соколя”¹⁵ та зазначено “ціну уточнюйте”. За таких умов база відпочинку могла надаватись в платне користування без відображення доходів у бухгалтерському обліку ДП “ЛДЮЗ”, тобто існує ризик приховування доходів Підприємства.

Також на балансі ДП “ЛДЮЗ” обліковується квартира № 4 загальною площею 48,4 м² за адресою: м. Львів, вул. Ш. Руставелі, 4¹⁶, в якій розташований фірмовий магазин заводу (функціонує з 2005 року).

Отже, ДП “ЛДЮЗ” та Мінекономрозвитку як уповноважений орган управління майном не вживали належних заходів та не приймали дієвих управлінських рішень щодо ефективного використання майна та його списання через фізичну зношеність та моральну застарілість. Як результат, на балансі ДП “ЛДЮЗ” обліковуються 39 од. непридатних до використання основних засобів; 22 відс. площ приміщень, розташованих на земельній ділянці 2,1017 га, не використовуються, 3 приміщення площею 49,9 м² не використовуються та з 2018 року не здаються в оренду, що призводить до недоотримання доходів. Крім того, негативно впливає на фінансовий стан Підприємства утримання бази відпочинку “Соколя”, витрати на це у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року становили 337,7 тис. грн, при цьому доходи від користування базою відсутні. Отже, земельна ділянка та державне майно, яке знаходиться на цій ділянці, використовуються нераціонально.

Установлено також, що Підприємство має податковий борг перед бюджетом на суму 30236,0 тис. грн, який обліковується у складі довгострокових зобов’язань і забезпечень. Цей борг виник внаслідок несплати ПДВ та податку з фізичних осіб, нарахованих на виявлену ДПІ у Франківському районі м. Львова Головного управління ДФС у Львівській області суму занижень податкових зобов’язань за період з 01.10.2012 по 31.12.2013. Зокрема, контролюючим органом донараховано податків за операціями з обміну брухту дорогоцінних металів, отриманого від фізичних осіб-замовників в обмін на ювелірні вироби, які виготовлені раніше.

¹⁴ Довідка про роботу бази відпочинку у період з 01.01.2017 по 01.07.2019 за підписом голови профспілкового комітету ДП “ЛДЮЗ” Драбінського М. М.

¹⁵ <https://zoloto.lviv.ua/g76464363-baza-vidpochinku-sokolya>.

¹⁶ Свідоцтво про право власності на приміщення квартири № 4 (дозволеної для використання як нежитлової згідно з наказом департаменту житлового господарства Львівської міської ради від 09.01.2002 № 5Д).

Через неефективні управлінські дії та невчасне вжиття заходів щодо реалізації заставленого майна та погашення податкового боргу (30236 тис. грн), у податковій заставі з січня 2016 року перебуває майно Підприємства: срібні ювелірні вироби на загальну суму 31009,6 тис. грн у цінах станом на 04.01.2016. Протягом 2018 року та I півріччя 2019 року Підприємство не надсилало офіційних листів до контролюючого органу з проханням змінити перелік готової продукції в заставі. Крім того, не внесено зміни до вартості майна, що перебуває у податковій заставі. Так, переоцінена у жовтні 2017 року вартість 34,2 відс. заставного майна (7481 од. продукції) у цінах на 30.06.2019 збільшилася щонайменше на 6684,6 тис. гривень.

Довідково. Відповідно до пункту 92.1 статті 92 Податкового кодексу України платник податків зберігає право користування таким майном, якщо інше не передбачено законом. Відчужувати майно, що перебуває у податковій заставі, боржник може тільки за згодою контролюючого органу. У разі якщо в податковій заставі перебуває лише готова продукція, товари та товарні запаси, платник податків може відчужувати таке майно без згоди контролюючого органу за кошти за цінами, що не є меншими за звичайні, та за умови, що кошти від такого відчуження будуть направлені в повному обсязі в рахунок, зокрема, погашення податкового боргу.

Право платника податків на звернення щодо заміни предмета податкової застави у зв'язку з необхідністю відчуження закріплено у пункті 2 розділу V Порядку застосування податкової застави контролюючими органами, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 16.06.2017 № 586, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14.07.2017 за № 859/30727.

Ухвалою Львівського окружного адміністративного суду від 26.07.2017 № 813/1039/16 за позовом податкового органу прийнято рішення про примусове стягнення з рахунків Підприємства податкового боргу, виконання якого за заявою Підприємства відстрочено до 12.02.2020 ухвалою цього суду від 12.02.2019.

Аудит засвідчив, що Підприємство неспроможне погасити зазначений податковий борг. Отже, у середньостроковій перспективі існує реальний ризик банкрутства ДП “ЛДЮЗ”, що призведе в подальшому до фактичного знищення єдиного в Україні державного підприємства у сфері діяльності легкої промисловості та можливого розкрадання унікального обладнання, оскільки Підприємство буде не в змозі заробляти кошти на своє утримання, зокрема комунальні послуги, охорону тощо.

2.2. Основні недоліки та порушення, виявлені при використанні та розпорядженні державним майном та веденні бухгалтерського обліку

Аудитом встановлено ряд чинників, які мали вплив на повноту отримання Підприємством доходів, обґрунтованість здійснення витрат і відображення в обліку та звітності.

Так, при калькулюванні оптових цін на продукцію застосовано рентабельність нижче рівня, встановленого в затверджених керівництвом Підприємства Методиках розрахунку вільних відпускних цін на ювелірні

вироби з золота та срібла¹⁷, що призвело до недоотримання доходів від реалізації продукції, за орієнтовним розрахунком, у сумі 3497,4 тис. грн (у тому числі у 2017 році – 1138,5 тис. грн, у 2018 році – 1141,5 тис. грн та у I півріччі 2019 року – 1217,4 тис. гривень). Розрахунок заниження вартості реалізованої продукції наведено в Додатку 1 до Звіту.

Переоцінка ювелірних виробів, що перебували в реалізації протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року, проводилася ДП “ЛДЮЗ” шляхом коригування торгової націнки до оптової ціни на ювелірні вироби відповідно до наказів директора Підприємства.

У порушення частини другої статті 75 Господарського кодексу Підприємство здійснило у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року не передбачені фінансовим планом видатки на загальну суму 202,5 тис. гривень. Так, фінансовими планами на 2017, 2018 роки та I півріччі 2019 року передбачались видатки на матеріальну допомогу у сумі 320,5 тис. грн, фактично ж ДП “ЛДЮЗ” здійснено працівникам виплати з інших (спеціальних) фондів, створених за рахунок прибутку, на суму 497,0 тис. грн, що є більше запланованих витрат на 176,5 тис. гривень. Зазначене вплинуло на зменшення власного капіталу ДП “ЛДЮЗ” на вказану суму, а також є порушенням пункту 6.4 Статуту № 1059, згідно з яким розміри відрахувань до фондів затверджуються уповноваженим органом управління і використовуються відповідно до затвердженого фінансового плану.

Також ДП “ЛДЮЗ” (в особі в. о. директора Гаврилишина І. В.) для укладання інвестиційного договору¹⁸ з приватним підприємством здійснило у I півріччі 2019 року оплату послуг з оцінки майна (земельної ділянки), яке не є власністю Підприємства, а знаходиться у його користуванні, на суму 25,0 тис. гривень.

Прийняття керівництвом Підприємства неефективних управлінських рішень щодо розширення торгової мережі шляхом відкриття нового фірмового магазину № 2 в орендованих приміщеннях¹⁹ призвело до непродуктивних витрат на загальну суму 380,6 тис. грн (у тому числі за травень-грудень 2018 року – на 238,2 тис. грн та січень-квітень 2019 року – 142,4 тис. гривень). Підприємством попередньо не проведено планування окупності цього магазину, аналізу ринку та місця, потенційно успішного для розташування магазину. У результаті, ДП “ЛДЮЗ” двічі змінювало місце розташування магазину № 2, а витрати у сумі 697,8 тис. грн на діяльність цього об’єкта торгівлі перевищили чистий дохід від реалізації продукції в ньому на 317,2 тис. гривень. Отже, очікуваного результату щодо отримання прибутку Підприємством не досягнуто.

Як вже зазначалось, неприйняття управлінських рішень щодо отримання

¹⁷ Затверджені директором ДП “ЛДЮЗ” Кузовкіним В. Б. і в. о. директора ДП “ЛДЮЗ” Гаврилишином І. В. та впроваджені в дію з 01.03.2017 і 01.05.2019 відповідно.

¹⁸ Звіт про експертну грошову оцінку земельної ділянки та договір від 20.06.2019 №6163є/06-19 про проведення незалежної оцінки земельної ділянки.

¹⁹ Накази ДП “ЛДЮЗ” від 15.03.2018 № 101 “Про організаційні заходи по створенню фірмового магазину № 2” та від 22.01.2019 № 33 “Про організацію ефективної роботи фірмового магазину № 2”.

доходів від оренди об'єкта соціальної сфери (бази відпочинку "Соколя") призвело до непродуктивних витрат Підприємства від утримання цього об'єкта на 337,7 тис. гривень.

Недотримання керівництвом Підприємства вимог міжгалузевих нормативів²⁰ при затвердженні штатної чисельності адміністративного апарату²¹ в розрахунку нормативної чисельності працюючих призвело до збільшення витрат на оплату праці, за розрахунками (фактично зайняті штатні одиниці понад норматив), на 782,6 тис. грн. Ці витрати є неекономними.

Загалом за 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року непродуктивні витрати Підприємства на оплату працівникам-відрядникам за вимушені простой становили 1302,2 тис. грн (ЄСВ – 286,5 тис. грн), у тому числі за 2017 рік – 745,5 тис. грн (ЄСВ – 164,0 тис. грн), за 2018 рік – 525,2 тис. грн (ЄСВ – 115,5 тис. грн), за I півріччя 2019 року – 31,5 тис. грн (ЄСВ – 6,9 тис. гривень).

При веденні бухгалтерського обліку також встановлені інші порушення, які призвели до завищення активів на загальну суму 203,6 тис. грн, заниження активів на суму 48,75 тис. грн, заниження фінансового результату за 2018 рік на 48,75 тис. гривень. Зазначене також спричинило викривлення фінансової звітності на вказані дати.

Так, активи ДП "ЛДЮЗ" завищено (на усі звітні дати²²) на 46,6 тис. грн вартості готової продукції, що обліковується на рахунку 2610 "Готова продукція агентська" без ідентифікації за номенклатурою та кількістю продукції. Документи, що підтверджують формування цієї суми, в бухгалтерії Підприємства відсутні. Обов'язкова щорічна інвентаризація цих активів у порушення пункту 7 розділу I Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879²³, Підприємством у 2017, 2018 роках не проводилася, а отже, правильність та обґрунтованість в обліку цієї суми не визначалася.

Також завищено активи ДП "ЛДЮЗ"²⁴ на 157,0 тис. грн дебіторської заборгованості СПД Гаценко Є.С.²⁵ за поставлені ювелірні вироби, яка є безнадійною та не відповідає визначенню активів згідно зі статтею 1 Закону України від 16.07.1999 № 996 "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". Здійснені державним виконавцем заходи щодо розшуку майна боржника виявилися безрезультатними, а виконавчий документ²⁶

²⁰ Затверджених наказами Мінпраці від 26.09.2003 № 269 "Міжгалузеві нормативи чисельності працівників бухгалтерського обліку", від 07.12.2006 № 459 "Міжгалузеві нормативи часу та чисельності працівників на роботи, що виконуються економістами з фінансової роботи" та від 18.12.2003 № 341 "Міжгалузеві нормативи чисельності працівників, зайнятих добром, розстановкою, підвищенням кваліфікації (перепідготовкою) та обліком кадрів".

²¹ Бухгалтерії, виробничо-економічного (планово-економічного відділу), відділу кадрів.

²² На 31.12.2016, на 31.12.2017, на 31.12.2018, на 30.06.2019.

²³ Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142.

²⁴ На 31.12.2018 та 30.06.2019.

²⁵ Договір від 15.04.2011 № 86/29-П-П.

²⁶ Наказ № 903/688/15-1, виданий Господарським судом Волинської області 15.09.2015.

не пред'явлений Підприємством повторно (термін пред'явлення закінчився 27.04.2017).

Завищення в обліку дебіторської заборгованості на 157,0 тис. грн призвело до викривлення показників фінансової звітності²⁷ в частині завищення активів і є порушенням пункту 1 статті 3 Закону України від 16.07.1999 № 996 “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

Довідково. Згідно з частиною п'ятою статті 37 Закону України від 02.06.2016 № 1404 “Про виконавче провадження” повернення виконавчого документа стягувачу з підстав, передбачених цією статтею (у боржника відсутнє майно, на яке може бути звернено стягнення, а здійснені заходи є безрезультатними), не позбавляє його права повторно пред'явити виконавчий документ до виконання протягом строків, встановлених статтею 12 цього Закону. Відповідно до статті 12 зазначеного Закону виконавчі документи можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом трьох років.

Як засвідчив аудит, Підприємство занизило свої доходи і, відповідно, суми відрахувань до бюджету. Так, у порушення пункту 7 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290²⁸, Підприємством при набранні рішень судів законної сили у складі інших операційних доходів не відображено визнані судом²⁹ штрафні санкції³⁰ за поставлені ювелірні вироби та інші виплати на загальну суму 48,75 тис. грн, у тому числі по ФОП Альохіна Н. Є. – 45,24 тис. грн та ФОП Ботнарченко О. А. – 3,51 тис. гривень. Одночасно на вказану суму занижено дебіторську заборгованість, чим порушено пункт 5 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 “Дебіторська заборгованість”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237³¹. Отже, фінансовий результат господарської діяльності Підприємства за 2018 рік занижено на 48,75 тис. грн, що призвело до втрати доходів держбюджету у вигляді несплаченого податку на прибуток на суму 8,8 тис. гривень.

На сьогодні у господарській діяльності Підприємства використовується значна частина об'єктів основних засобів з нульовою залишковою вартістю, тобто ці об'єкти дають економічний ефект. Водночас Підприємство не використало визначене пунктом 16 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”³² право щодо можливості переоцінки об'єкта основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. Як наслідок, балансова вартість цих основних засобів не відповідає їх реальній вартості.

²⁷ Станом на 30.06.2018, 30.09.2018, 31.12.2018, 31.03.2019, 30.06.2019 та 30.09.2019.

²⁸ Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.12.1999 за № 860/4153.

²⁹ Рішення Господарського суду Донецької області від 08.10.2018 у справі № 905/1422/18 та Господарського суду Миколаївської області від 26.09.2018 № 915/677/18.

³⁰ Рахунок 71 “Інший операційний дохід” має, зокрема, субрахунок 715 “Одержані штрафи, пені, неустойки”.

³¹ Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25.10.1999 за № 725/4018.

³² Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18.05.2000 № 288/4509.

Здійснення претензійно-позовної роботи

Установлено, що станом на 30.06.2019 у складі поточної дебіторської заборгованості обліковується прострочена заборгованість п'яти фізичних осіб-підприємців у сумі 3287,19 тис. гривень. Ці фізичні особи-підприємці провадять діяльність у населених пунктах, на які поширюється дія розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 1085-р “Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення”. Отже, існує ризик неотримання Підприємством коштів за реалізовані ювелірні вироби або неповернення покупцями нереалізованих виробів.

Неналежне ведення претензійно-позовної роботи призвело до списання Підприємством з обліку дебіторської заборгованості, термін позовної давності за якою сплив, на загальну суму 194,5 тис. гривень.

Так, ДП “ЛДЮЗ” у 2013 році здійснило постачання командитному товариству “Рубін-Н” ювелірної продукції на 194,5 тис. гривень³³. Остаточний термін розрахунку за цю продукцію – до 03.01.2014, однак продукція так і не була оплачена покупцем. Невжиття ДП “ЛДЮЗ” (директор Кузовкін В. Б., юрисконсульт Жовнерович О. В.) необхідних заходів щодо стягнення у судовому порядку заборгованості з цього боржника призвело до її списання з обліку у 2018 році.

Внаслідок неналежного ведення ДП “ЛДЮЗ” претензійно-позовної роботи утворилась безнадійна дебіторська заборгованість у сумі 157,0 тис. гривень. Так, здійснені державним виконавцем заходи щодо розшуку майна боржника СПД Гаценко Є. С., який має зазначену заборгованість перед Підприємством, виявилися безрезультатними. При цьому виконавчий документ³⁴ Підприємством не пред'явлено повторно (термін пред'явлення закінчився 27.04.2017).

Виконавчий лист³⁵ про стягнення на користь ДП “ЛДЮЗ” заборгованості з Овсянникової А. В. у сумі 1412,3 тис. грн видано Селидівським міським районним судом Донецької області 31.08.2017, а виконавче провадження з виконання вказаного виконавчого листа відкрито лише у червні 2018 року.³⁶ Подібно виконавчий лист³⁷ про стягнення заборгованості з Баженової Р. М. у сумі 679,5 тис. грн видано Краматорським міським судом Донецької області

³³ Договір від 04.01.2013 № 303/3/29-П зі змінами.

³⁴ Наказ № 903/688/15-1, виданий Господарським судом Волинської області 15.09.2015.

³⁵ № 242/4600 від 31.08.2017 у справі № 242/4600/15-ц.

³⁶ Постанова про відкриття виконавчого провадження заступником начальника Слов'янського міськрайонного відділу державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Донецькій області (Крапівін В.М.) від 12.06.2018 ВП № 56577652.

³⁷ Виконавчий лист № 234/4531/16-ц від 05.08.2016, виданий Краматорським міським судом Донецької області.

05.08.2016, а виконавче провадження³⁸ відкрито лише через два роки – у вересні 2018 року.

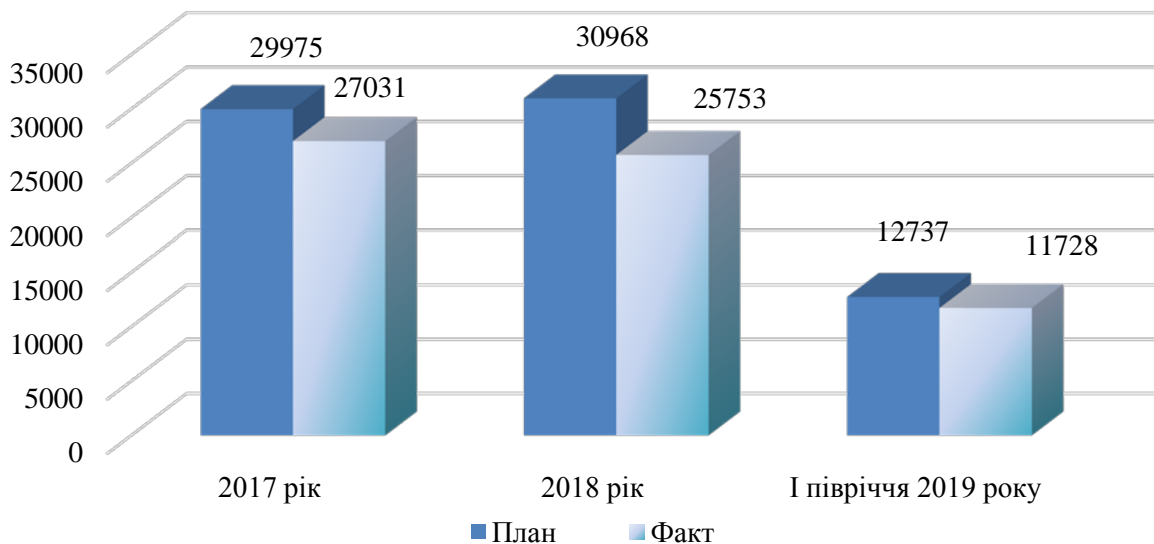
Отже, аудитом встановлено низку фактів і недоліків, що негативно вплинули на господарську діяльність ДП “ЛДЮЗ” та призвели у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року до недоотримання доходів, незаконних, нерациональних, непродуктивних і неекономних витрат, зазначених у розділі 2 Звіту.

3. СТАН ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ФІНАНСОВІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Як засвідчив аналіз виконання планових показників за доходами та динаміки їх фактичного виконання, упродовж 2017, 2018 років та I півріччя 2019 року Підприємство отримало доходів загалом на 27031,0 тис. грн (на 4044 тис. грн менше 2016 року), 25753,0 тис. грн та 11728,0 тис. грн відповідно. Виконання планових показників фінансових планів становить 90,2 відс., 83,9 відс. та 92,1 відс. відповідно.

Стан виконання планових показників за доходами у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року (тис. грн) наведено в діаграмі 1.

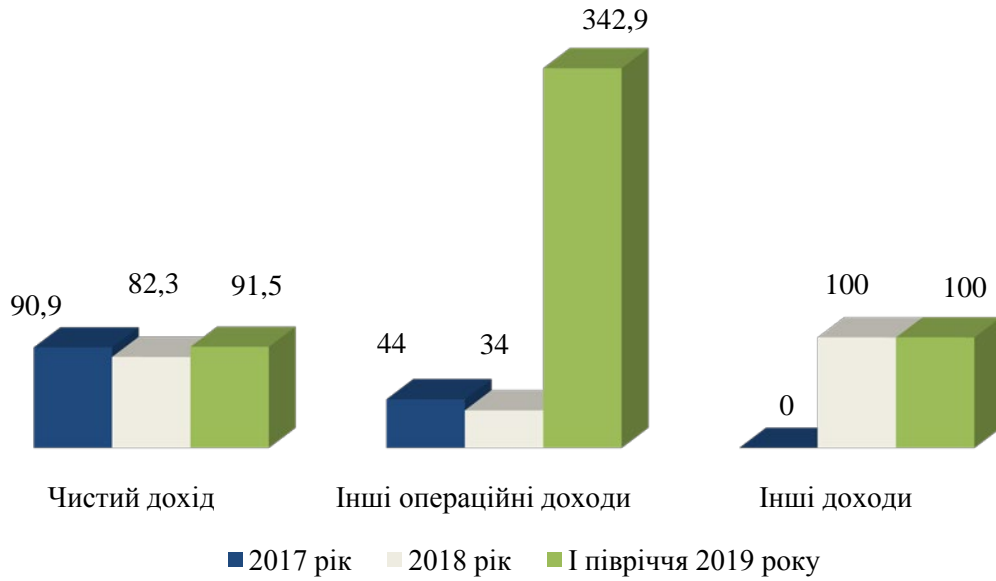
Діаграма 1. Стан виконання планових показників за доходами у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року (тис. грн)

Структуру доходів ДП “ЛДЮЗ” наведено в діаграмі 2.

³⁸ Постанова про відкриття виконавчого провадження головним державним виконавцем Червоногвардійського відділу державної виконавчої служби міста Макіївка Головного територіального управління юстиції у Донецькій області (Куліш В.М.) від 14.09.2018 ВП № 57217306.

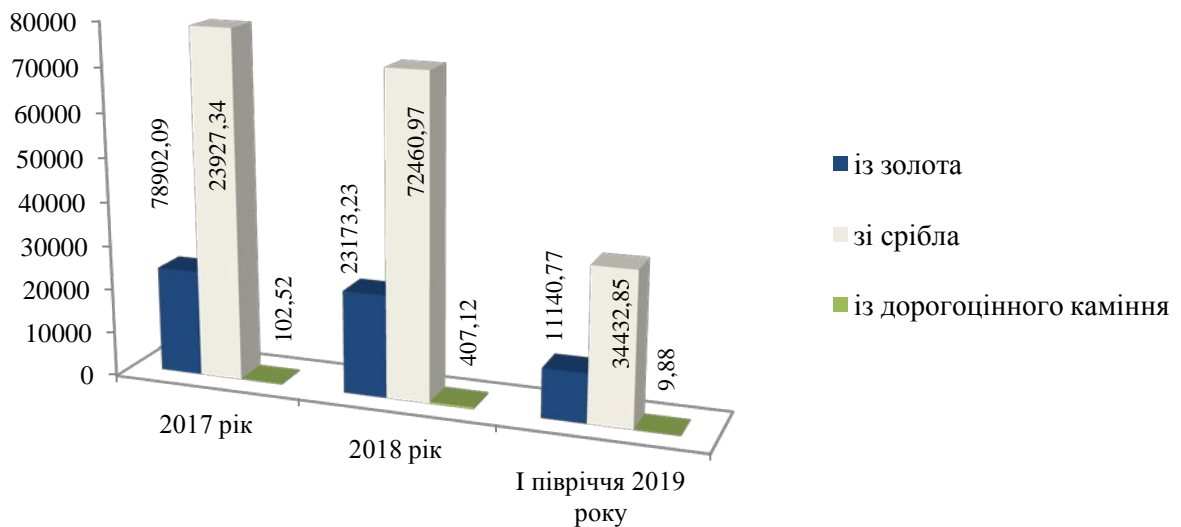
Діаграма 2. Структура доходів ДП "ЛЮДЗ", відс.

Основним показником доходності ДП "ЛЮДЗ" є чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт і послуг), який у загальній сумі сукупних доходів за 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року має питому вагу в обсязі 99,2 відс. (або 26822,0 тис. грн), 96,9 відс. (або 24965,0 тис. грн) та 99,1 відс. (або 11627,0 тис. грн) відповідно. Виконання планових показників отримання чистого доходу від реалізації продукції становить 90,9 відс., 82,3 відс. та 91,5 відс. відповідно.

Фактичні обсяги виготовлених ювелірних виробів (г) у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року наведені в діаграмі 3.

Діаграма 3. Фактичні обсяги виготовлених ювелірних виробів (г) у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року

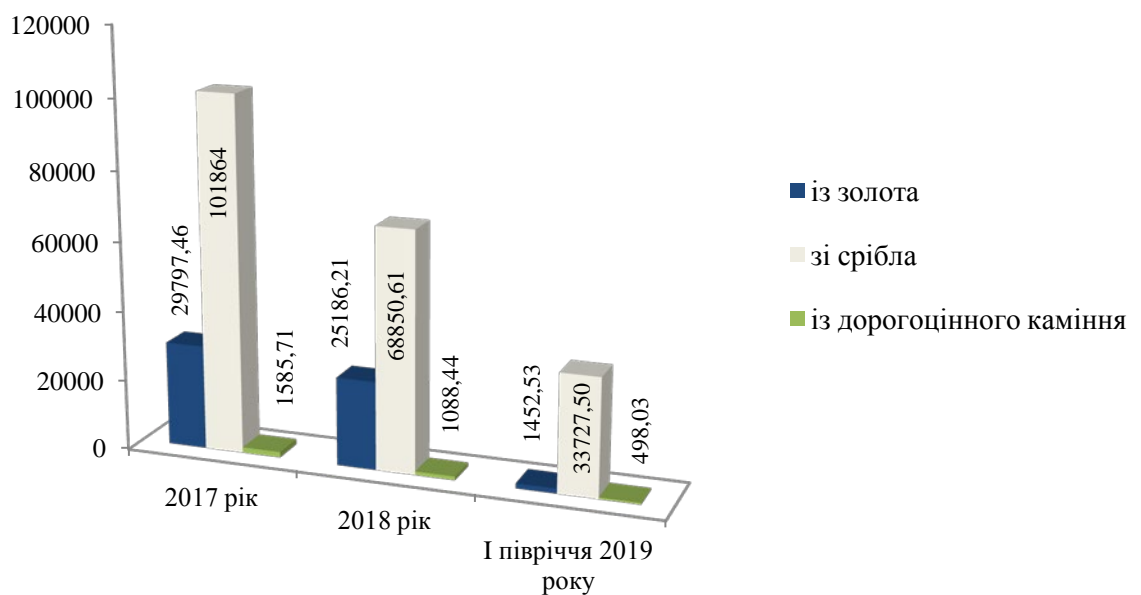

Результати аналізу свідчать, що у 2017 році Підприємством виготовлено ювелірних виробів загальною вагою 102931,95 г (у тому числі виробів із золота – 23927,34 г, із дорогоцінним камінням – 102,52 г, зі срібла – 78902,09 г). У 2018 році

загальний випуск ювелірної продукції порівняно з 2017 роком зменшився на 6890,63 г, або на 6,7 відс., та становив 96041,32 г, а саме: виготовлено виробів із золота вагою 23173,23 г (зменшення на 754,11 г, або на 3,1 відс.), із дорогоцінним камінням – вагою 407,12 г (збільшення на 304,6 г, або в 4 рази), зі срібла – 72460,97 г (зменшення на 6441,12 г, або на 8,2 відс.). У I півріччі 2019 року виготовлено ювелірних виробів загальною вагою 45583,5 г (у тому числі виробів із золота – 11140,77 г, із дорогоцінним камінням – 9,88 г, зі срібла – 34432,85 г).

Фактичні обсяги реалізації ювелірної продукції (г) у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року наведені в діаграмі 4.

Діаграма 4. Фактичні обсяги реалізації ювелірної продукції (г) у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року

Фактичні обсяги реалізації ювелірної продукції у 2017 році становлять загалом 133247,25 г (у тому числі виробів із золота – 29797,46 г, виробів із дорогоцінним камінням – 1585,71 г та виробів зі срібла – 101864 г). У 2018 році Підприємством реалізовано ювелірної продукції загальною вагою 95125,26 г, що порівняно з 2017 роком менше на 38121,99 г (або на 28,6 відс.), у тому числі реалізовано виробів із золота вагою 25186,21 г (зменшення на 4611,25 г, або 15,5 відс.), із дорогоцінним камінням 1088,44 г (зменшення на 497,27 г, або 31,3 відс.), зі срібла – 68850,61 г (зменшення на 33 013,39 г, або 32,4 відсотка). У I півріччі 2019 року реалізовано ювелірної продукції вагою 45678 г (у тому числі виробів із золота – 1452,53 г, виробів із дорогоцінним камінням – 498,03 г та виробів зі срібла – 33727,5 г).

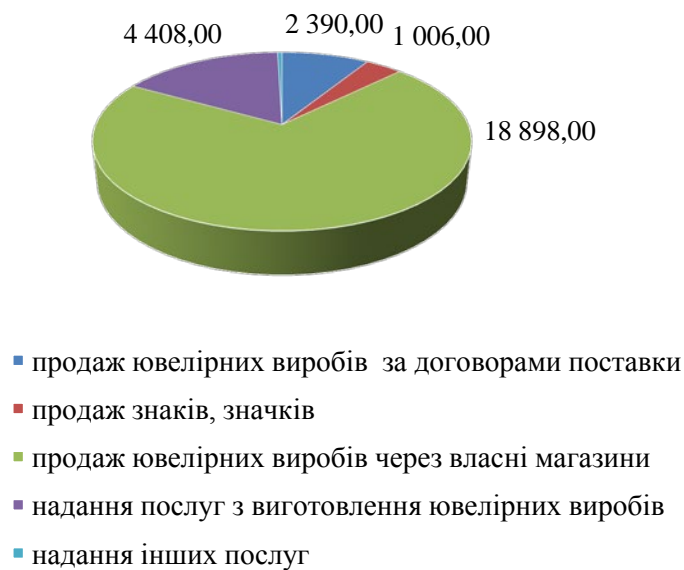
Отже, обсяги виробництва і реалізації ювелірної продукції в натуральних величинах щороку зменшуються, відповідно, зменшуються і доходи Підприємства.

Установлено, що реалізацію ювелірної продукції Підприємство здійснює лише на внутрішньому ринку України. Фактично основний обсяг продукції Підприємства реалізовано у магазині-салоні та фірмовому магазині (86,4 відс. – 2017 рік, 92,6 відс. – 2018 рік та 80 відс. – за I півріччя 2019 року).

Підприємством не розроблено стратегії розвитку з метою розширення ринку збуту продукції, просування продукції на зовнішніх ринках. Наслідком цього є накопичення нереалізованої готової продукції, обсяг якої постійно зростає (з 51,0 млн грн станом на 01.01.2017 до 52,4 млн грн до 30.06.2019), що призводить до тривалого замороження обігових коштів Підприємства у складі готової продукції та відсутності грошових коштів, зокрема, для закупівлі сировини для виробництва та погашення податкового боргу.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Підприємства за роками наведено в діаграмах 5, 6, 7.

Діаграма 5. Чистий дохід від реалізації продукції за 2017 рік (тис. грн)

Діаграма 6. Чистий дохід від реалізації продукції за 2018 рік (тис. грн)

Діаграма 7. Чистий дохід від реалізації продукції за I півріччя 2019 року (тис. грн)

У цілому витрати Підприємства становили: у 2017 році – 27556,0 тис. грн (на 2022 тис. грн менше 2016 року) при запланованих 28461,0 тис. грн, у 2018 році – 25337,0 тис. грн при запланованих – 28898,0 тис. грн та у I півріччі 2019 року – 12319,0 тис. грн при запланованих – 12555,4 тис. гривень.

Основною статтею витрат Підприємства є собівартість реалізованої продукції, питома вага якої у структурі фактичних витрат за 2017, 2018 років та I півріччя 2019 року займає 70,3 відс. (або 19372,0 тис. грн), 69 відс. (або 17469,0 тис. грн) та 65,9 відс. (або 8121,0 тис. грн) відповідно. Виконання планового показника собівартості продукції становить за 2017 рік 100,03 відс., за 2018 рік – 95,2 відс. та за I півріччя 2019 року – 92,9 відсотка.

Питома вага адміністративних витрат у складі загальної суми витрат має тенденцію до збільшення: у 2017 році – 19,1 відс., у 2018 році – 20,1 відс. та у I півріччі 2019 року – 20,8 відсотка. Основною складовою адміністративних витрат Підприємства є витрати на оплату праці (близько 70 відс.).

У періоді, який аналізувався, інші операційні витрати становили 4,3 відс., 3,3 відс. та 3,9 відс. відповідно, витрати на збут – 6,2 відс., 7,6 відс. та 9,4 відс. відповідно.

Інформація про основні фінансові показники ДП “ЛДЮЗ” у розрізі років наведена в Додатку 2 до Звіту.

Відповідно до фінансових планів на 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року Підприємство передбачало отримати чистий фінансовий результат (прибуток) у сумі 1514,0 тис. грн, 1800,0 тис. грн та 181,6 тис. грн відповідно. Фактично за результатами діяльності Підприємство отримало: за 2017 рік – чистий збиток 525 тис. грн, за 2018 рік – чистий прибуток 416 тис. грн та за I півріччя 2019 року – чистий збиток 591 тис. гривень.

При цьому аудит засвідчив, що операційна діяльність Підприємства у періоді, що аналізувався, була збитковою. Так, збиток від операційної діяльності у 2017 році становив 515,0 тис. грн проти 1480,0 тис. грн операційного прибутку

роком раніше, за 2018 рік та I півріччя 2019 року збиток від операційної діяльності – 124,0 тис. грн та 618,0 тис. грн відповідно. Питомі витрати на 1 гривню реалізованої продукції у ці періоди становлять 0,72 грн (план – 0,66 грн), 0,69 грн (план – 0,61 грн) та 0,69 грн (план – 0,68 грн) відповідно. Затрати на 1 грн продукції збільшилися порівняно з планом головним чином за рахунок зміни цін на матеріальні ресурси, а також зростання рівня витрат. Отримання чистого прибутку за 2018 рік фактично пов'язано з отриманням іншого доходу (551,0 тис. грн) від реалізації автотранспорту.

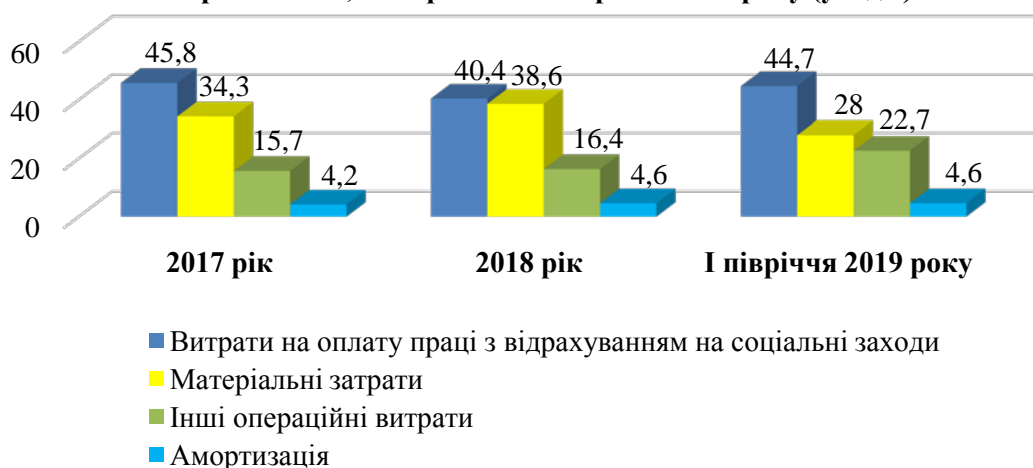
У структурі витрат Підприємства за економічними елементами витрат за 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року (28461,0 тис. грн, 26245,0 тис. грн та 11929,0 тис. грн відповідно) найбільшу питому вагу (понад 40 відс.) займають витрати на оплату праці з відрахуваннями на соціальні заходи. Протягом 2017, 2018 років спостерігалась тенденція до зниження частки витрат на оплату праці з 45,8 відс. у 2017 році до 40,4 відс. у 2018 році. У I півріччі 2019 року частка витрат на оплату праці зросла до 44,5 відсотка. Фактичні середньомісячні витрати на оплату праці одного працівника Підприємства за 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року становили 3273,9 грн, 3938,2 грн та 5540,4 грн відповідно.

Довідково. Середньомісячна заробітна плата одного працівника Підприємства менша за відповідний показник по Львівській області та Україні. Середньомісячна зарплата одного працівника за 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року по Львівській обл. становила 6392,11 грн, 8002,53 грн та 8878,26 грн відповідно; по Україні – 7105,48 грн, 8867,35 грн та 10029,9 грн відповідно.

Матеріальні затрати в структурі операційних витрат становили: за 2017 рік – 34,3 відс., за 2018 рік – 38,6 відс. та за I півріччя 2019 року – 28 відсотків. Збільшується питома вага інших операційних витрат у загальних витратах (за 2017 рік – 15,7 відс., за 2018 рік – 16,3 відс. та за I півріччя 2019 року – 22,6 відс.). Частка витрат на амортизацію є незначною: до 5 відс. (за 2017 рік – 4,2 відс., за 2018 рік – 4,7 відс. та за I півріччя 2019 року – 4,6 відсотка).

Структура витрат ДП “ЛДЮЗ” у розрізі елементів операційних витрат за 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року наведена в діаграмі 8.

Діаграма 8. Структура витрат ДП “ЛДЮЗ” в розрізі елементів операційних витрат за 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року (у відс.)

У зв'язку зі скороченням виробництва, виплати Підприємства на користь держави (податки та інші платежі) протягом 2017, 2018 років та I півріччя 2019 року зменшувалися. Так, у 2017 році зазначені виплати становили 10 450,0 тис. грн при плані 10998,0 тис. грн, у 2018 році – 8982,3 тис. грн при плані 11612,0 тис. грн, у I півріччі 2019 року – 4170,4 тис. грн при плані 4576,0 тис. гривень.

Крім того, у періоді, який не підлягав аудиту, приймалися неефективні управлінські рішення, які в подальшому призвели до негативних фінансових наслідків для ДП “ЛДЮЗ”.

Аудитом виявлено цілий ряд факторів, які свідчать про неефективне використання державного майна ДП “ЛДЮЗ”, що має негативні наслідки для бюджету, зокрема недоотримання доходів.

4. ОЦІНКА ВИКОНАННЯ МІНІСТЕРСТВОМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ ФУНКЦІЙ УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ПІДПРИЄМСТВА

Аудит засвідчив, що окремі повноваження уповноваженого органу управління майном ДП “ЛДЮЗ” у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року здійснювалися Мінекономрозвитку не в повному обсязі.

Основні функції, що стосуються виконання вимог статті 6 Закону № 185, покладені³⁹ на департамент управління державною власністю.

З 06 січня 2017 року згідно із затвердженням⁴⁰ розподілом обов'язків між Міністром економічного розвитку і торгівлі України та його заступниками спрямування, координацію та контроль за роботою департаменту управління державною власністю покладено на першого заступника Міністра Нефьодова М. Є.

Аналіз стану виконання Мінекономрозвитку окремих повноважень уповноваженого органу управління:

1) затвердження статуту, утворення статутного капіталу та наглядової ради Підприємства.

Відповідно до частини третьої статті 74 Господарського кодексу статутний капітал державного комерційного підприємства утворюється уповноваженим органом, до сфери управління якого воно належить. Розмір статутного капіталу державного комерційного підприємства встановлюється зазначеним уповноваженим органом.

Згідно з розділом 6 Статутів № 1059 та № 1036 для забезпечення діяльності Підприємства за рахунок майна, переданого йому уповноваженим органом управління, доходу Підприємства та інших не заборонених законодавством

³⁹ Відповідно до Положення про департамент управління державною власністю, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 15.12.2016 № 2087.

⁴⁰ Наказом Мінекономрозвитку від 06.01.2017 № 18 “Про розподіл обов'язків між Першим віце-прем'єр-міністром України – Міністром економічного розвитку і торгівлі України, першим заступником, заступниками Міністра та заступником Міністра – Торговим представником України та визначення питань, що належать до компетенції державного секретаря Міністерства економічного розвитку і торгівлі України”.

джерел створюється статутний капітал Підприємства, який становить 28 541,2 тис. гривень. При цьому до аудиту ДП “ЛДЮЗ” не надано документів щодо формування уповноваженим органом управління статутного капіталу.

Підприємство звернулося⁴¹ до Мінекономрозвитку про надання документів щодо підтвердження належним чином формування внеску засновника до статутного капіталу Підприємства. Мінекономрозвитку повідомило⁴², що ДП “ЛДЮЗ” передано⁴³ до сфери управління Мінекономрозвитку зі сфери управління Міністерства промислової політики України відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.03.2014 № 408-р “Деякі питання управління Міністерством економічного розвитку і торгівлі об’єктами державної власності”. Іншими документами про формування статутного капіталу Підприємства Мінекономрозвитку не володіє. З моменту передачі Підприємства рішень про збільшення/зменшення статутного капіталу Підприємства Мінекономрозвитку як уповноваженим органом управління не приймалося.

Законом № 185 на уповноважений орган управління покладено, зокрема, забезпечення приведення установчих документів державних підприємств у відповідність із законодавством (пункт 24 частини першої статті 6).

Відповідно до пункту 2 розділу “Прикінцеві положення” Закону України від 02.06.2016 № 1405 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об’єктами державної та комунальної власності” (далі – Закон № 1405) статuti і внутрішні положення державних і комунальних унітарних підприємств, створених до набрання чинності цим Законом, підлягають приведенню у відповідність із цим Законом не пізніш як протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом⁴⁴. Зокрема, враховуючи зміни до статті 73 Господарського кодексу, органами управління державного унітарного підприємства, крім керівника підприємства, може бути і наглядова рада підприємства (у разі утворення), яка в межах компетенції, визначеної статутом підприємства та законом, контролює і регулює діяльність керівника підприємства. Наглядова рада державного унітарного підприємства утворюється за рішенням суб’єкта управління об’єктами державної власності, що здійснює функції з управління підприємством. Фактично Статут № 1036 враховує вимоги Закону № 1405, але термін, визначений цим Законом для внесення відповідних змін, не дотриманий.

Частиною шостою статті 73 Господарського кодексу (зі змінами) передбачено, що особливості управління державним унітарним підприємством визначаються Законом № 185, яким з 25.06.2016 до повноважень уповноваженого органу управління віднесено, зокрема, забезпечення призначення (обрання) незалежних членів наглядових рад державних унітарних підприємств (пункт 4¹ частини першої статті 6).

⁴¹ Лист ДП “ЛДЮЗ” від 20.06.2019 № 268/30.

⁴² Лист Мінекономрозвитку від 10.07.2019 № 3241-08/28522-08.

⁴³ Акт приймання-передачі від 22.10.2014.

⁴⁴ Набрав чинності 25.06.2016

Постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 142⁴⁵ затверджено критерії, відповідно до яких утворення на ДП “ЛДЮЗ” наглядової ради не є обов’язковим. Водночас пунктом 3 цієї постанови суб’єктам управління об’єктами державної власності доручено у п’ятнадцятиденний строк визначити доцільність утворення наглядових рад на державних унітарних підприємствах, утворення яких не є обов’язковим згідно з абзацами другим і третім критеріїв. На сьогодні наглядової ради на Підприємстві не створено.

Питання доцільності утворення наглядової ради на ДП “ЛДЮЗ” Мінекономрозвитку не розглядалось.

Інформація про здійснення Мінекономрозвитку передбаченого пунктом 3 частини першої статті 6 Закону № 185 контролю за дотриманням Підприємством Статуту в Міністерстві відсутня;

2) затвердження фінансових планів, контроль за їх виконанням.

Відповідно до пункту 3.1 Статуту № 1059 Підприємство утворено з метою виробництва ювелірних і подібних виробів та отримання прибутку за рахунок виробничої та підприємницької діяльності.

Аудитом встановлено, що проекти фінансових планів ДП “ЛДЮЗ” подавалися на затвердження Мінекономрозвитку з недотриманням строку, визначеного пунктом 4 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб’єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19.03.2015 за № 300/26745 (до 01 червня року, що передує плановому), а саме: на 2017 рік – у вересні 2016 року, на 2018 рік – у жовтні 2017 року, на 2019 рік – у серпні 2018 року.

Неналежна підготовка проектів призвела до затвердження фінансових планів з порушенням термінів, визначених статтею 75 Господарського кодексу (до 01 вересня року, що передує плановому). Так, фінансовий план ДП “ЛДЮЗ” на 2017 рік затверджено у жовтні 2017 року⁴⁶, на 2018 рік – у грудні 2017 року⁴⁷, на 2019 рік – у січні 2019 року⁴⁸.

Зазначене негативно вплинуло на діяльність Підприємства, зокрема, у I–III кварталах 2017 року ДП “ЛДЮЗ” провадило фінансово-господарську діяльність без затвердженого фінансового плану.

Протягом зазначеного періоду Підприємством з недотриманням вимог пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 № 899 “Про порядок здійснення витрат суб’єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку” здійснено витрати на суму 580,0 тис. грн, а саме:

⁴⁵ “Деякі питання управління державними унітарними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі” (із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 267).

⁴⁶ Лист Мінекономрозвитку від 06.10.2017 № 3243-09/35726-08.

⁴⁷ Лист Мінекономрозвитку від 07.12.2017 № 3243-09/45201-08.

⁴⁸ Лист Мінекономрозвитку від 08.01.2019 № 3243-09/530-08.

інформаційно-консультаційні послуги (61,0 тис. грн), відрахування до резерву сумнівних боргів (347,0 тис. грн) та капітальні інвестиції (172,0 тис. гривень).

Планування Підприємством та затвердження Мінекономрозвитку витрат на рекламу, здійснення фактичних витрат на рекламу з перевищенням граничних обсягів, визначених пунктом 13 постанови Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1673 “Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів”, а також інших не передбачених фінансовим планом витрат на суму 202,5 тис. грн призвело до порушення вимог частини другої статті 75 Господарського кодексу;

3) затвердження стратегічних, інвестиційних планів розвитку, контроль за їх виконанням.

Пунктом 5 частини першої статті 6 Закону № 185 до повноважень уповноваженого органу управління майном віднесено затвердження стратегічних планів розвитку державних унітарних підприємств та здійснення контролю за їх виконанням.

Стратегічний план розвитку на 2017–2021 роки у липні 2017 року ДП “ЛДЮЗ” надіслало⁴⁹ Мінекономрозвитку. За інформацією Міністерства⁵⁰, зазначений стратегічний план не затверджувався. Документів, які б підтверджували опрацювання вказаного стратегічного плану, до аудиту не надано.

Фактично Мінекономрозвитку з 2017 року не здійснювало покладеної пунктом 5 частини першої статті 6 Закону № 185 функції затвердження та контролю за стратегічними планами розвитку ДП “ЛДЮЗ”.

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 6 Закону № 185 уповноважений орган управління, зокрема, затверджує річні інвестиційні плани та інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3–5 років) державних підприємств та здійснює контроль за їх виконанням.

У порушення вимог Закону № 185 та підпункту 10.2.4 пункту 10.2 Статуту № 1059 інвестиційні плани ДП “ЛДЮЗ” на середньострокову перспективу (3–5 років) не склалися і не затверджувалися. Мінекономрозвитку не вживалися заходи щодо затвердження таких планів.

Аудитом встановлено, що річний інвестиційний план Підприємства на 2017 рік затверджено Міністерством у жовтні 2017 року, план на 2018 рік – без зазначення дати, план на 2019 рік у грудні 2018 року.

Підприємством планувалося у 2017 році освоїти капітальних інвестицій на суму 985,0 тис. грн, у 2018 році – 1 100,0 тис. грн, у I півріччі 2019 року – 300,0 тис. гривень. Фактично план виконано у 2017 році на 18,3 відс. (180,0 тис. грн), у 2018 році – на 77,4 відс. (851,0 тис. грн), у I півріччі 2019 року – на 10,6 відс. (31,7 тис. гривень). Водночас у зв’язку з суттєвим зносом основних фондів (88,0 відс.), Підприємству необхідні капітальні інвестиції на їх оновлення.

⁴⁹ Лист ДП “ЛДЮЗ” від 13.07.2017 № 965/21 (за підписом в. о. директора Мончина Р. В.) на адресу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (директору департаменту управління державною власністю Дьяченко О. Ю.).

⁵⁰ Лист Мінекономіки від 19.09.2019 № 3243-08/38502-03.

Сучасне обладнання та устаткування дасть можливість Підприємству створювати нові зразки ювелірних виробів та максимально використовувати потенціал;

4) виявлення державного майна, яке тимчасово не використовується, та внесення пропозицій щодо умов його подальшого використання.

Інформація про виявлення Мінекономрозвитку іншого державного майна ДП “ЛДЮЗ”, яке тимчасово не використовується (крім нерухомого), та внесення пропозицій щодо умов його подальшого використання в Міністерстві відсутня;

5) призначення, звільнення керівників Підприємства, укладення і розірвання з ними контрактів, контроль за дотриманням їх вимог.

Персональну відповідальність за стан та діяльність Підприємства несе директор, що визначено абзацом третім пункту 7.4 Статуту № 1059.

Конкурсного відбору на посаду керівника ДП “ЛДЮЗ” Мінекономрозвитку не проводило, оскільки такий відбір відповідно до вимог пункту 1² постанови Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777 “Про проведення конкурсного відбору керівників суб’єктів господарювання державного сектору економіки” не є обов’язковим.

Протягом тривалого часу управління ДП “ЛДЮЗ” здійснювалося не керівником Підприємства на підставі контракту, а виконуючими обов’язки директора відповідно до наказів Мінекономрозвитку, а саме головним інженером Мончином Р. В. (з 21.3.2017 по 02.10.2017)⁵¹, заступником директора з комерції Павлійчуком С. П. (з 03.10.2017 по 06.07.2017)⁵² та заступником директора з питань безпеки Гаврилишиним І. В. (з 07.09.2018 по 24.06.2019)⁵³.

Недотримання Мінекономрозвитку вимог частин третьої та четвертої статті 65 Господарського кодексу, статті 21 Кодексу законів про працю України та пунктів 7.2 та 7.3 Статуту № 1059 призвело до здійснення з 21.03.2017 по 05.07.2018 та з 07.09.2018 по 24.06.2019 керівництва Підприємством виконуючими обов’язки директора без укладання контрактів, зокрема, без чіткого визначення обов’язків та відповідальності.

У липні 2018 року директором ДП “ЛДЮЗ” на строк та на умовах, визначених контрактом⁵⁴, призначено⁵⁵ Павлійчука С. П., якого 06.09.2018 звільнено⁵⁶ з посади за угодою сторін (п. 1 ст. 36 КЗпП). Відповідно, укладений з Павлійчуком С. П. контракт припинив свою дію. У червні 2019 року директором ДП “ЛДЮЗ” призначено⁵⁷ Гаврилишина І. В. на строк та на умовах, визначених контрактом (до 24.06.2022)⁵⁸.

⁵¹ Наказ Мінекономрозвитку від 17.03.2017 № 62-12 “Про покладання виконання обов’язків директора ДП “Львівський державний ювелірний завод”.

⁵² Наказ Мінекономрозвитку від 02.10.2017 № 204-п “Про покладання виконання обов’язків директора ДП “Львівський державний ювелірний завод”.

⁵³ Наказ Мінекономрозвитку від 07.09.2018 № 110-п “Про покладання виконання обов’язків директора ДП “Львівський державний ювелірний завод”.

⁵⁴ Контракт від 06.07.2018 № 10.

⁵⁵ Наказом Мінекономрозвитку від 06.07.2018 № 87-п.

⁵⁶ Відповідно до наказу Мінекономрозвитку від 05.09.2018 № 109-п.

⁵⁷ Наказ Мінекономрозвитку від 24.06.2019 № 103-п “Про призначення Гаврилишина І. В.”

⁵⁸ Контракт від 24.06.2019 № 23.

Отже, недотримання Мінекономрозвитку вимог частин третьої та четвертої статті 65 Господарського кодексу, статті 21 КЗпП та непризначення керівника ДП “ЛДЮЗ” шляхом укладання контракту призвело до покладання управління Підприємством з 21.03.2017 по 05.07.2018 та з 07.09.2018 по 23.06.2019 на виконуючих обов’язки директора, до яких не висувалося Міністерством жодних вимог, що унеможливило здійснення передбаченого Законом № 185 контролю за управлінням Підприємством.

Унаслідок прийняття неналежно обґрунтованого рішення Мінекономрозвитку про звільнення у 2017 році керівника ДП “ЛДЮЗ” Кузовкіна В. Б., Підприємство понесло нераціональні витрати на загальну суму 98,9 тис. грн, у тому числі у 2017 році – 33,9 тис. грн (середній заробіток за час вимушеного прогулу з нарахуваннями єдиного соціального внеску) та у 2018 році – 65,0 тис. грн (виплата за мировою угодою).

Довідково. Так, на підставі доповідної записки начальника управління внутрішнього аудиту Мінекономрозвитку від 15.03.2017 № 5201-0/20, у березні 2017 року Кузовкіна В. Б. 20.03.2017 звільнено⁵⁹ з посади директора ДП “ЛДЮЗ” за одноразове грубе порушення трудових обов’язків керівника Підприємства (пункт 1 статті 41 КЗпП України та пункт 26 контракту). Рішенням Галицького районного суду м. Львова від 02.06.2017, справа № 461/2176/17, зобов’язано, зокрема, Мінекономрозвитку поновити Кузовкіна В. Б. на цій посаді, ДП “ЛДЮЗ” – виплатити йому середній заробіток за час вимушеного прогулу. На підставі вказаного рішення суду Мінекономрозвитку 09.06.2017 поновило Кузовкіна В. Б. на посаді директора ДП “ЛДЮЗ” з 20.03.2017 та цього ж дня звільнило його⁶⁰ з посади директора ДП “ЛДЮЗ” з інших підстав, передбачених контрактом, п. 8 ст. 36 КЗпП України (підстави, передбачені контрактом). Ухвалою Галицького районного суду затверджено 20.02.2018 мирову угоду, укладену 07.02.2018 між Кузовкіним В. Б. (позивач), Мінекономрозвитку (відповідач 1, в особі державного секретаря – Перевезенцева О. Ю.) та ДП “ЛДЮЗ” (Відповідач 2, в особі в. о. директора Павлійчука С. П.), однією з умов якої є сплата Кузовкіну В. Д. коштів⁶¹ в розмірі 65,0 тис. гривень;

б) інші недоліки в управлінні майном ДП “ЛДЮЗ”.

Частиною восьмою статті 73 Господарського кодексу⁶² визначено, що річна фінансова звітність державного унітарного підприємства може підлягати обов’язковій перевірці незалежним аудитором. При цьому до 01.10.2018 критерії відбору незалежного аудитора та критерії віднесення державних унітарних підприємств до таких, фінансова звітність яких підлягає обов’язковій перевірці незалежним аудитором, визначалися Кабінетом Міністрів України⁶³ залежно від балансової вартості активів державних унітарних підприємств.

З січня 2017 року по червень 2019 року ДП “ЛДЮЗ” зовнішній незалежний аудит фінансової звітності не проводило.

⁵⁹ Наказ Мінекономрозвитку від 17.03.2017 № 59-п “Про звільнення Кузовкіна В. Б.” (за підписом державного секретаря Перевезенцева О. Ю.).

⁶⁰ Накази Мінекономрозвитку від 09.06.2017 № 115-п та від 09.06.2017 № 116-п (за підписом державного секретаря Перевезенцева О. Ю.).

⁶¹ Платіжне доручення від 20.03.2018 № 403.

⁶² Згідно із Законом України від 02.06.2016 № 1405 статтю 73 доповнено частиною восьмою.

⁶³ Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2015 № 390 “Деякі питання проведення аудиту суб’єктів господарювання державного сектору економіки”.

5. АНАЛІЗ СТАНУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ (АУДИТУ)

Для забезпечення ефективності та продуктивності виконання функцій і завдань, достовірності фінансової звітності та дотримання вимог законодавства на державному підприємстві має бути створена система внутрішнього контролю.

Крім того, Положенням № 459 визначено, що Мінекономрозвитку здійснює внутрішній контроль і внутрішній аудит у Мінекономрозвитку, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління (підпункт 225 пункту 4), організація внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та забезпечення їх здійснення в Мінекономрозвитку та бюджетних установах, що належать до сфери його управління, належить до повноважень Міністра (підпункт 17 пункту 11). Відповідно до Положення про управління внутрішнього аудиту⁶⁴ (зі змінами)⁶⁵ начальник управління внутрішнього аудиту підпорядкований та звітує державному секретареві Мінекономрозвитку.

Наказом Мінекономрозвитку від 15.06.2016 № 604 затверджено План проведення внутрішнього аудиту Мінекономрозвитку на II півріччя 2016 року. Відповідно до пункту 2 цього плану управлінням внутрішнього аудиту Мінекономрозвитку проведено плановий внутрішній аудит ефективності ДП “ЛДЮЗ” (аудит проводився⁶⁶ з 21.11.2016 по 10.02.2017 та охоплював період з 01.01.2014 по 30.09.2016). Контрольних заходів, які б стосувалися діяльності ДП “ЛДЮЗ” у період 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року, не проводилось.

Отже, з недотриманням вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України та Положення № 459 Мінекономрозвитку в особі Міністра не забезпечило створення дієвої системи внутрішнього контролю, яка б дала змогу уникнути неефективного управління державним майном, та не здійснювало внутрішнього аудиту.

Установлено, що в 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року на ДП “ЛДЮЗ” відбувались зміни керівників (у березні 2017 року звільнено директора Кузовкіна В. Б., у липні 2018 року директором призначено Павлійчука С. П., якого через 2 місяці звільнено, в червні 2019 року призначено Гаврилишина І. В.). У порушення вимог частини дванадцятої статті 75 Господарського кодексу⁶⁷, пункту 7.6 Статуту № 1059 та пункту 7.5 Статуту № 1036 обов'язкові у разі зміни директора Підприємства ревізія фінансово-господарської діяльності або позапланова перевірка фінансово-господарської діяльності не проводилися. З лютого по квітень 2018 року Західним офісом Держаудитслужби проведено⁶⁸

⁶⁴ Наказ Мінекономрозвитку від 27.08.2015 № 1054 “Про затвердження Положення про управління внутрішнього аудиту”.

⁶⁵ Наказ Мінекономрозвитку від 27.09.2017 № 1417 “Про внесення змін до Положення про управління внутрішнього аудиту”.

⁶⁶ Аудиторський звіт планового внутрішнього аудиту ефективності державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод” (від 10.02.2017 № 5202-03/1).

⁶⁷ Частиною дванадцятою статті 7 Господарського кодексу передбачено, що у разі зміни керівника державного комерційного підприємства обов'язковим є проведення ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства в порядку, передбаченому законом.

⁶⁸ Аудиторський звіт від 07.05.2018 № 06-24.

державний фінансовий аудит діяльності ДП “ЛДЮЗ” за період з 01.06.2015 по 31.01.2018.

Довідково. Наказом ДП “ЛДЮЗ” від 28.12.2018 № 432 з 01.01.2019 на Підприємстві створено постійно діючу комісію по здійсненню внутрішнього контролю, на засіданнях якої щоквартально розглядаються питання своєчасного, повного та сумлінного проведення інвентаризації; своєчасної та в повному обсязі сплати податків, зборів; своєчасної та в повному обсязі виплати заробітної плати; належного оформлення та реєстрації договорів з покупцями продукції; дотримання термінів постачання та оплати відвантаженої продукції.

Фактично цією комісією проведено два засідання, за результатами яких складено два протоколи⁶⁹, відповідно до яких порушень не було виявлено.

Отже, ДП “ЛДЮЗ” не створено ефективної системи внутрішнього контролю, яка б сприяла ухваленню своєчасних управлінських рішень для запобігання порушенням при використанні та розпорядженні державним майном. Відділ внутрішнього аудиту на ДП “ЛДЮЗ” не створено. Внаслідок відсутності дієвої системи внутрішнього контролю на Підприємстві та в Міністерстві створено умови, за яких вчинено низку порушень, встановлених Рахунковою палатою під час аудиту.

ВИСНОВКИ

1. Міністерством економічного розвитку і торгівлі України як уповноваженим органом управління майном у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року не забезпечено ефективного управління майном Державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод”. Мінекономрозвитку та ДП “ЛДЮЗ” не вжито належних заходів для ефективного використання державного майна, що негативно вплинуло на господарську діяльність Підприємства. Це призвело до незаконних витрат у сумі 25,0 тис. грн, нерациональних – у сумі 98,9 тис. грн, непродуктивних – у сумі 2020,5 тис. грн, неекономних – у сумі 782,6 тис. гривень.

2. Аудитом встановлено, що неприйняття Мінекономрозвитку управлінських рішень про списання майна через фізичну зношеність та моральну застарілість призвело до обліковування на балансі ДП “ЛДЮЗ” 39 од. непридатних до використання основних засобів (зокрема, круглошліфувальний верстат ЗМ-1534, внутрішньошліфувальний верстат ЗК 227А залишковою вартістю 0,0 тис. грн кожний).

Крім того, Підприємством не використовуються 22 відс. площ приміщень, розташованих на земельній ділянці 2,1017 га, 3 приміщення площею 49,9 м², які з 2018 року не здаються в оренду, що призводить до недоотримання доходів. Водночас Мінекономрозвитку не вживало жодних заходів із реорганізації та реконструкції виробничих та земельних площ ДП “ЛДЮЗ”.

3. На фінансовий стан Підприємства негативно впливає утримання бази відпочинку “Соколя” (за адресою: с. Соколя, Мостиський район, Львівська область), непродуктивні витрати за період, охоплений аудитом, становили 337,7 тис. гривень. Доходи від користування цією базою чи здавання в оренду,

⁶⁹ Протоколи від 30.04.2019 № 1/2019, від 30.07.2019 № 2/2019 (затверджені 30.04.2019 та 30.07.2019 в. о. директора Підприємства Гаврилишиним І. В.).

надання платних послуг відсутні, що є нераціональним використанням земельної ділянки та державного майна, яке знаходиться на цій ділянці.

4. Існує реальний ризик банкрутства ДП “ЛДЮЗ” у середньостроковій перспективі унаслідок бездіяльності керівництва Підприємства щодо погашення податкового боргу перед бюджетом у сумі 30,24 млн гривень. Виконання рішення про примусове стягнення з рахунків Підприємства податкового боргу, який виник внаслідок несплати ПДВ та податку з фізичних осіб за період з 01.10.2012 по 31.12.2013, ухвалою Львівського окружного адміністративного суду від 12.02.2019 відтерміновано до 12.02.2020, однак план погашення податкового боргу Підприємством не розроблено. ДП “ЛДЮЗ” не зверталось до відповідного контролюючого органу щодо зміни переліку заставленого майна (31,01 млн грн) з метою реалізації для погашення податкового боргу. Також Підприємство не здійснило переоцінку цього майна, вартість якого станом на 30.06.2019 збільшилася щонайменше на 6,8 млн гривень. Як наслідок, майно Підприємства, що перебуває у податковій заставі, протягом 2018 року та I півріччя 2019 року залишалось без руху, а податковий борг – без погашення. Зазначене може призвести в подальшому до фактичного знищення єдиного в Україні державного ювелірного підприємства та розкрадання унікального обладнання, оскільки Підприємство буде не в змозі одержувати доходи для свого утримання (комунальні послуги, охорона, заробітна плата персоналу тощо).

5. Неналежний контроль за станом розрахунків та неякісна претензійно-позовна робота у попередніх періодах щодо стягнення дебіторської заборгованості спричинили спливання термінів позовної давності до боржників за зобов’язаннями на загальну суму 194,5 тис. гривень.

Аудит засвідчив неналежне здійснення претензійно-позовної роботи і в періоді, що досліджувався. Наприклад, виконавчий лист про стягнення на користь ДП “ЛДЮЗ” заборгованості з покупців ювелірних виробів у розмірі 1412,3 тис. грн видано судом 31.08.2017, а виконавче провадження відкрито лише у червні 2018 року. Подібно виконавчий лист про стягнення заборгованості з покупця ювелірних виробів у розмірі 679,5 тис. грн видано судом 05.08.2016, а виконавче провадження відкрито лише через два роки – у вересні 2018 року. До втрати активів Підприємства у наступних звітних періодах може призвести списання безнадійної заборгованості на суму 157,0 тис. грн, яка утворилася у 2012 році внаслідок неефективної претензійно-позовної роботи та втрати боржника за зобов’язаннями. Здійснені державним виконавцем заходи щодо розшуку майна цього боржника виявилися безрезультатними, а виконавчий документ Підприємством повторно не пред’явлений (термін пред’явлення закінчився 27.04.2017).

6. Протягом періоду, що підлягав аудиту, Підприємство самостійно проводило формування цін (калькуляцій) на послуги. ДП “ЛДЮЗ” при калькулюванні оптових цін на продукцію застосовано рентабельність, яка нижче рівня, встановленого в затверджених керівництвом Підприємства методиках розрахунку вільних відпускних цін на ювелірні вироби з золота та срібла, що призвело до недоотримання доходів від реалізації продукції, за орієнтовними розрахунками, на суму 3497,4 тис. гривень.

Неефективне управлінське рішення про відкриття нового фірмового магазину № 2 призвело до непродуктивних витрат на загальну суму 380,6 тис. гривень.

Загалом за 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року непродуктивні витрати Підприємства за вимушені простой працівників-відрядників становили 1302,2 тис. гривень.

7. У порушення частини другої статті 75 Господарського кодексу України Підприємство здійснило не передбачені фінансовим планом витрати на загальну суму 202,5 тис. грн, що вплинуло на зменшення власного капіталу на 176,2 тис. гривень. Так, понад визначені фінансовим планом розміри Підприємство здійснило виплати (зокрема, при звільненні у зв'язку з виходом на пенсію; одиноким матерям і вдовам, які мають на утриманні неповнолітніх дітей, на лікування працівників) з інших (спеціальних) фондів, створених за рахунок прибутку, на суму 176,2 тис. гривень. Зазначене є порушенням і пункту 6.4 Статуту № 1059, відповідно до якого розміри відрахувань до фондів затверджуються уповноваженим органом управління і використовуються згідно із затвердженим фінансовим планом. Також Підприємство (в особі в. о. директора Гаврилишина І. В.) здійснило у I півріччі 2019 року оплату послуг з оцінки майна (земельної ділянки), яке не є власністю ДП "ЛДЮЗ", а знаходиться у його користуванні, на суму 25,0 тис. гривень. Таку оцінку проведено не на користь Підприємства, а на користь сторонньої юридичної особи для укладання інвестиційного договору. Це є незаконними витратами.

Витрати на оплату праці персоналу завищено на 782,6 тис. грн внаслідок неврахування керівництвом Підприємства при затвердженні штатної чисельності адміністративного апарату вимог міжгалузевих нормативів чисельності працівників, затверджених наказами Міністерства праці та соціальної політики України від 26.09.2003 № 269, від 07.12.2006 № 459 та від 18.12.2003 № 341, що призвело до неекономних витрат на цю суму.

Існують високі ризики отримання Підприємством збитків на суму 3287,2 тис. грн через непогашення заборгованості за реалізовані ювелірні вироби покупцями-фізичними особами-підприємцями, які провадять діяльність у населених пунктах, які тимчасово непідконтрольні Україні, або неповернення ними нереалізованих виробів.

8. Порушення правил ведення бухгалтерського обліку Підприємства призвело до завищення активів на загальну суму 203,6 тис. грн, у тому числі станом на 31.12.2016 та 31.12.2017 на 46,6 тис. грн, на 31.12.2018 та 30.06.2019 на 203,6 тис. грн, заниження активів станом на 31.12.2018 та 30.09.2019 на 48,75 тис. грн, а також заниження фінансового результату за 2018 рік на 48,75 тис. гривень. Зазначене також призвело до викривлення фінансової звітності на відповідні звітні дати.

Унаслідок визнання активом Підприємства дебіторської заборгованості, строк позовної давності за якою минув, та вартості готової продукції, достовірність утворення якої не підтверджено первинними документами, активи Підприємства завищено на 157 тис. гривень. Водночас ДП "ЛДЮЗ" занижено доходи і дебіторську заборгованість на суму визнаних судом

штрафних санкцій та інших виплат на загальну суму 48,75 тис. гривень. Зазначене вплинуло на зниження розміру чистого прибутку за 2018 рік на 48,75 тис. грн та спричинило втрати доходів держбюджету у вигляді несплаченого податку на прибуток у сумі 8,8 тис. гривень.

9. Неприйняття управлінських рішень про переоцінку основних засобів із залишковою нульовою вартістю, які використовуються у виробничому процесі, призводить до недостовірної інформації у фінансовій звітності щодо справедливої вартості активів, що є недотриманням вимог частини першої статті 3 Закону України від 16.07.1999 № 996 “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

10. У порушення вимог статті 75 Господарського кодексу України та пункту 4 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205, Міністерство як уповноважений орган управління майном повноваження щодо своєчасного затвердження фінансових планів ДП “ЛДЮЗ” на 2017, 2018 та 2019 роки не реалізовувало. Фінансові плани на 2017, 2018 та 2019 роки затверджено з недотриманням строків від трьох до 13 місяців. Відповідно, протягом дев'яти місяців 2017 року Підприємство функціонувало і здійснювало витрати на власний розсуд. Така бездіяльність Мінекономрозвитку призвела до здійснення Підприємством витрат на суму 580,0 тис. грн з недотриманням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 № 899 “Про порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку”. Крім того, у 2017 році Підприємством перевищено на 10,0 тис. грн граничний обсяг витрат на рекламу, визначений постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1673 “Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів”.

11. Мінекономрозвитку не організувало планування діяльності Підприємства згідно з вимогами законодавства, стратегічний план розвитку ДП “ЛДЮЗ” на 2017–2021 роки та інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3–5 років) не затверджувало. На сьогодні на ДП “ЛДЮЗ” не розроблено стратегії розвитку та просування продукції, що впливає на конкурентоспроможність Підприємства на ринку ювелірних виробів України та досягнення мети, з якою його утворено.

Аналіз звітності ДП “ЛДЮЗ” засвідчив негативну динаміку чистого фінансового результату, який за 2017 рік становив 525 тис. грн збитку, за 2018 рік – 416 тис. грн прибутку, за I півріччя 2019 року – 591 тис. грн збитку.

Фінансові показники свідчать про нестійке фінансове становище Підприємства, що є наслідком скорочення оборотності активів, зменшення прибутковості, неспроможності до відтворення та розширення виробництва, а також погашення податкового боргу, тобто у середньостроковій перспективі існує ризик банкрутства ДП “ЛДЮЗ”. Хоча станом на 30.06.2019 баланс Підприємства

є відносно ліквідним, платоспроможність у середньостроковій перспективі не є забезпеченою. Ступінь зносу основних засобів Підприємства знаходиться на критичній межі (близько 90 відс.) та вказує на фізичну і моральну зношеність основних засобів, незабезпечення інвестиційної політики щодо своєчасного освоєння нових виробничих потужностей, визначеної абзацом третім пункту 5.2 Статуту № 1059.

За результатами діяльності у 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року Підприємством сплачено на користь держави 23,6 млн грн податків та інших платежів: за 2017 рік – на загальну суму 10,45 млн грн, що на 0,55 млн грн, або на 5 відс., менше запланованого, за 2018 рік – на загальну суму 8,98 млн грн, що на 2,6 млн грн, або на 22,6 відс., менше запланованого, у I півріччі 2019 року – на загальну суму 4,2 млн грн, або на 8,9 відс. менше запланованого та на 241,6 тис. грн менше показника аналогічного періоду 2018 року.

12. Мінекономрозвитку як уповноваженим органом управління допущено недотримання вимог пункту 4 частини першої статті 6 Закону України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об’єктами державної власності” в частині своєчасності призначення керівника Підприємства. Посада директора ДП “ЛДЮЗ” тривалий час (з 21.03.2017 по 05.07.2018 та з 07.09.2018 по 23.06.2019) була вакантною, протягом 2017, 2018 років та I півріччя 2019 року змінилося три виконувачі обов’язків директора. У результаті з недотриманням вимог частин третьої та четвертої статті 65 Господарського кодексу України, статей 21 та 24 Кодексу законів про працю України та пункту 7.3 Статуту № 1059 ДП “ЛДЮЗ” керівники Підприємства працювали без укладання відповідного контракту з Мінекономрозвитку, який мав би визначати, зокрема, строк найму, права, обов’язки і відповідальність, умови матеріального забезпечення, що унеможливило здійснення уповноваженим органом управління ефективного контролю. Прийняття неналежно обґрунтованого рішення Мінекономрозвитку про звільнення у 2017 році керівника ДП “ЛДЮЗ” Кузовкіна В. Б. призвело до нераціональних витрат Підприємства на загальну суму 98,9 тис. гривень.

13. Мінекономрозвитку не дотримано вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України та затвердженого Кабінетом Міністрів України Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України у частині створення дієвої системи внутрішнього контролю, яка б дала змогу уникнути фактів неефективного та незаконного управління державним майном. Внутрішній аудит ДП “ЛДЮЗ” за 2017, 2018 роки Міністерством не проводився.

ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами аудиту вважаємо за доцільне:

1. Про результати аудиту ефективності управління майном Державного підприємства “Львівський державний ювелірний завод”, що має фінансові наслідки для державного бюджету, поінформувати Верховну Раду України.

2. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Комітетові Верховної Ради України з питань економічного розвитку.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України та рекомендувати:

3.1. У разі передачі ДП “Львівський державний ювелірний завод” до сфери управління Фонду державного майна України з метою приватизації, розглянути можливість збереження основних видів діяльності Підприємства;

3.2. Доручити Мінекономіки вжити заходів щодо погашення податкового боргу, який має Підприємство перед бюджетом;

3.3. Доручити Державній податковій службі України з урахуванням вимог статті 77 Податкового кодексу України та критеріїв відбору платників податків-юридичних осіб (високого та середнього ступеня ризику), визначених Порядком формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків, затвердженим наказом Мінфіну від 02.06.2015 № 524, розглянути питання про включення до плану-графіка проведення планових документальних перевірок на 2020 рік перевірку повноти сплати податків та зборів ДП “ЛДЮЗ” за період діяльності та повідомити про це Рахункову палату.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України як уповноваженому органу управління майном і ДП “Львівський державний ювелірний завод” та рекомендувати:

4.1. Мінекономіки:

- розробити план заходів щодо усунення недоліків та порушень, виявлених під час аудиту, та поінформувати Рахункову палату;

- вирішити питання щодо майна, яке не використовується Підприємством, та вжити заходів щодо списання такого майна через фізичну зношеність і моральну застарілість;

- ухвалити необхідні управлінські рішення щодо реорганізації та реконструкції ДП “ЛДЮЗ” з метою зменшення виробничих площ і адміністративних приміщень;

- розробити план погашення податкового боргу ДП “ЛДЮЗ”;

- забезпечити належний контроль за своєчасною підготовкою та виконанням стратегічних та інвестиційних планів Підприємства;

- розробити стратегію розвитку та просування продукції Підприємства на ринку;

- вжити заходів щодо створення дієвої системи внутрішнього контролю в Міністерстві та на ДП “ЛДЮЗ”;

- вжити заходів щодо проведення оцінки реального фінансового стану ДП “ЛДЮЗ” та запланувати проведення внутрішнього аудиту його діяльності;

- посилити контроль за здійсненням претензійно-позовної роботи на ДП “ЛДЮЗ” для недопущення у подальшому завдання збитків та виникнення заборгованості.

4.2. ДП “ЛДЮЗ”:

- розробити план заходів щодо усунення недоліків та порушень, виявлених під час аудиту, та поінформувати Рахункову палату;

- розробити план погашення податкового боргу;

- вирішити питання про доцільність подальшого використання об'єкта соціальної інфраструктури – бази відпочинку “Соколя” (с. Соколя, вул. Східна, 120);

- розробити внутрішні нормативні документи, якими було б встановлено порядок визначення рівня рентабельності продукції, що включається до оптової ціни, та торгової націнки для реалізації через торгівельну мережу, а також проведення коригування торгової націнки до оптової ціни на ювелірні вироби;

- забезпечити відшкодування директором ДП “ЛДЮЗ” Гаврилишиним І. В. незаконно витрачених у 2019 році на послуги з оцінки майна коштів у сумі 25,0 тис. гривень;

- розробити та подати на затвердження до Мінекономіки інвестиційні та стратегічні плани;

- вжити заходів щодо створення системи внутрішнього контролю.

Член Рахункової палати

І. М. Іванова

Додаток 1
до Звіту

Розрахунок заниження вартості реалізованої продукції

Метал	Загальна вартість виготовлення виробу, грн	Оптова ціна згідно з даними обліку обсягу виробленої ювелірної продукції, грн	Рентабельність, %		Рентабельність, грн		Різниця, грн
			середня, яка фактично застосовувалася	мінімальна, відповідно до методики розрахунку вільних відпускних цін на ювелірні вироби	середня, яка фактично застосовувалася	мінімальна, відповідно до методики розрахунку вільних відпускних цін на ювелірні вироби	
2017 рік							
Золото	5 863 021,07	6 156 172,12	5,0	20,0	293 151,05	1 172 604,21	879 453,16
Срібло	3 701 272,17	3 997 373,94	8,0	15,0	296 101,77	555 190,83	259 089,05
всього 2017 рік	9 564 293,24	10 153 546,07			589 252,83	1 727 795,04	1 138 542,21
2018 рік							
Золото	6 399 382,04	6 783 344,96	6,0	20,0	383 962,92	1 279 876,41	895 913,49
Срібло	3 508 431,94	3 789 106,50	8,0	15,0	280 674,56	526 264,79	245 590,24
всього 2017 рік	9 907 813,98	10 572 451,46			664 637,48	1 806 141,20	1 141 503,72
I півріччя 2019 року							
Золото	3 653 852,48	3 873 083,63	6,0	35,0	219 231,15	1 278 848,37	1 059 617,22
Срібло	1 051 819,24	1 157 001,16	10,0	25,0	105 181,92	262 954,81	157 772,89
всього 2017 рік	4 705 671,72	5 030 084,79			324 413,07	1 541 803,18	1 217 390,11
разом 2017-2018 роки та I півріччя 2019 року	24 177 778,94	25 756 082,32			1 578 303,38	5 075 739,42	3 497 436,04

**Інформація про основні фінансові показники ДП “ЛДЮЗ”
в розрізі років**

тис. грн

Найменування показника	2016 рік (факт)	2017 рік			2018 рік			I півріч. 2018 року (факт)	I півріччя 2019 року		
		план	факт	питома вага, %	план	факт	питома вага, %		план	факт	питома вага, %
Чистий дохід від реалізації продукції	29 029	29500	26 822	99,2	30000	24 965	97,0	11855	12700	11 627	99,2
Інші операційні доходи	2 029	475	209	0,8	698	237	0,9	75	37	74	0,6
Інші доходи	0	0	0	0	0	551	2,1	537	0	27	0,2
Усього доходи	31 075	29975	27 031	100,0	30698	25 753	100,0	12467	12737	11 728	100
Собівартість реалізованої продукції	19 071	19365	19 372	70,3	18356	17 469	69,0	8810	8738	8 121	65,9
Адміністративні витрати	5 841	5931	5 275	19,1	5900	5 101	20,1	2596	2594	2 563	20,8
Витрати на збут	1 701	1850	1 721	6,2	2132	1 932	7,6	941	866,4	1 159	9,4
Інші операційні витрати	2 965	1315	1 178	4,3	2250	824	3,3	475	317	476	3,9
Інші витрати	0	0	10	0,1	0	11	0,0	11	0	0	0
Фінансові витрати		0	0	0	260	0	0			0	
Витрати з податку на прибуток	0		0		0	0			40	0	
Усього витрати	29 578	28461	27 556	100,0	28898	25 337	100,0	12833	12555,4	12 319	100
Фінансовий результат від операційної діяльності	1 480	1514	(515,0)	-	2060	(124,0)	-	(892)	221,6	(618,0)	-
Чистий фінансовий результат:											
прибуток	1 497	1514	-	-	1800	416	-		181,6	-	-
збиток	x		525	-		-	-	366		591	-

